

האם חוקרי מצ"ח מוסמכים לחטט לכם בטלפון הנייד?

מידי שנה חיילים רבים נעצרים על ידי מצ"ח (משטרה צבאית חוקרת) בגין עבירות שונות. בכדי למצוא ראיות קבילות ולהקל על החקירה, נעשה לא פעם חיפוש בטלפון הסלולרי לאחר שהושגה הסכמתו של הנחקר המפוחד שלא מדעת. הדבר עשוי להוות פגיעה בקניינו הפרטי של החייל החשוד ולעיתים עשוי לסבך אותו בעבירות נוספות. עו"ד אסף דוק מסביר האם במסגרת חקירת מצ"ח מוסמכים החוקרים לחטט לחיילים בנייד ומה ההגבלות שנקבעו בנושא.

תופעת החיפוש בטלפונים הניידים של משרתי צה"ל הינה נרחבת. על פי נתונים במהלך שנת תשע"ו חוקרי מצ"ח ערכו חיפוש במעל אלפיים טלפונים כאשר רובם היו מתוקף הסכמתם של הנחקרים ורק כחמישית בהתאם לצו בית משפט.

כיום, מרבית האוכלוסייה משתמשת בטלפונים חכמים, עוד מגיל הילדות המוקדמת. קניינו הפרטי של האזרח והחייל כאחד מוטמע בטלפון הנייד ואף שמורים בו חייו האינטימיים. על כן, כל המחפש בו עשוי לפלוש לנבכי נפשו של הבעלים. ההשלכות של כך משמעותיות ביותר כשמדובר בחקירת מצ"ח. בכדי לקבוע מתי עובר הגבול, בית הדין הצבאי לערעורים קבע כי חוקרי מצ"ח מוגבלים בכל הנוגע לחיטוט בטלפונים הסלולריים של חיילים. הוחלט כי רק במידה ולחוקרים יש צו חיפוש מבית המשפט מורשים הם לערוך חיפוש מעמיק ויסודי.

מה אומר החוק על חיפוש במחשבים וטלפונים חכמים על-ידי מצ"ח?

החיפוש במחשב ובכלל זה בטלפון סלולרי מוסדר בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש). בהתאם לפקודה, חיפוש בחומר מחשב ייעשה אך ורק בהתאם לצו של שופט. המשמעות היא שבכל פעם שחוקרי מצ"ח רוצים לחדור לטלפון הסלולרי שברשותכם - עליהם לפנות לבית המשפט ולשכנע אותו מדוע נכון וראוי לעשות כן.

חיפוש בחומר מחשב שנתפס ייעשה אך ורק על-ידי חוקר מיומן ובאופן שלא יפגע בפרטיותו של אדם מעבר לנדרש.

מצ"ח מחויבת לאפשר לאדם שממנו נתפס מחשב לקבל העתק מחומר המחשב הדרוש לו תוך 4 ימים מיום התפיסה, כאשר ניתן להאריך תקופה זו ב-4 ימים בכל פעם עד לתקופה של 16 ימים סה"כ בלבד. העתק החומר יבוצע אך ורק על ידי חוקר מיומן שיימסור את החומרים הדרושים רק במידה ואינם קשורים לעבירה או שאין במסירתם חשד לשיבוש הליכי חקירה ומשפט.

מה אומר החוק על תפיסת מחשבים וטלפונים חכמים על-ידי מצ"ח?

תפיסה של מחשב או דבר המגלם חומר מחשב אינה מצריכה הסמכה מפורשת וניתנת להיעשות אם צרכי החקירה מחייבים זאת, אגב חיפוש בבית או מכוח הסמכות לתפוס חפצים.

"לא הרי תפיסת חפץ כהרי המשך ההחזקה בו. המשך החזקת החפץ בידי המשטרה, כך נקבע, יש בו כדי לפגוע בזכות הקניין של הבעלים, מעבר לפגיעה שנגרמה לו כתוצאה מעצם התפיסה. לפיכך, לא די שתפיסת הנכס נעשתה בעילה מבוררת אלא יש לבחון אם הפגיעה נעשתה לתכלית ראויה ואם המשך החזקת החפץ בידי המשטרה אינו פוגע בבעל הזכות בנכס במידה העולה על הנדרש" (בש"פ 6686/99 אליהו עובדיה נ' מדינת ישראל פ"ד נד (2) 464 (2000)).

במידה והמחשב או הטלפון החכם שנתפסו אינם דרושים עוד לצורך הגשתם כראיה לבית המשפט, על המשטרה להחזירם לאדם

ממנו נלקחו **תוך 30 ימים** מיום תפיסתם, אלא אם פנתה היחידה החוקרת לבית המשפט להארכת החזקת הציוד.

אם תוך **חצי שנה** מיום תפיסת המחשב על ידי המשטרה לא הוגש כתב אישום לבית המשפט על מצ"ח להחזיר את המחשב לאדם ממנו נלקח. יחד עם זאת, מצ"ח רשאית להגיש בקשה לבית משפט שלום להאריך את התקופה.

בית הדין הצבאי שם גבול לחטטנות של מצ"ח

בית הדין הצבאי קבע כי שופט אמור לבחון ולקבוע האם חיטוט בטלפון הנייד בחקירת מצ"ח אכן מצדיק את הפגיעה בקניינו הפרטי של החשוד. בטלפון החכם מצויים ראיות שיכולות להכריע את הכף ואת גורלו של הנחקר, כגון סרטונים, מסרונים, תמונות, שיחות מוקלטות ועוד. החיפוש בו אף עשוי להוביל להאשמות בעבירות נוספות. לדוגמה חוקרי מצ"ח מחפשים בטלפון הנייד של חייל הנחקר בגין עבירות סמים בצבא, הודעות או מסרונים המתעדים זאת, ותוך כדי נחשפים הם לתצלום מיני של חיילת שצולם לא בהסמכתה, הדבר עשוי להערים על החשוד קושי נוסף ואף להוביל לפתיחת חקירה בנושא.

אם תתעלם הבעיה לא תיעלם - חושב שמחיקת ההודעה האחרונה תפטור אותך מאשמה?

טעות בידי החיילים החושבים כי מחיקת כלל המסרונים, ההודעות, התמונות וההקלטות המפלילות תפטור אותם מהאשמה המיוחסת להם. נהפוך הוא - הדבר עשוי להוביל להאשמה נוספת וזאת בגין שיבוש הליכי חקירה שנקבע בסעיף 244 לחוק העונשין. לפי סעיף זה חל איסור להכשיל או לשבש הליך שיפוטי או להביא לעיוות הדין באמצעות מחיקה או העלמת ראיות, בסיכול הזמנתו של עד או בכל דרך אחרת. העונש שנקבע לעושה זאת הוא עד שלוש שנות מאסר. חוקרי מצ"ח שלא מצאו ראיות מפלילות בנייד של הנחקר עשויים למצוא זאת בנייד של חברו, דבר העשוי לסבך את שניהם כהוגן.

האם חייל יכול להתנגד לחיפוש בטלפון הסלולרי שלו ללא צו בית משפט?

חשוב שתדעו שמותר לכם לסרב לאפשר לחוקרי מצ"ח לערוך חיפוש בטלפון שלכם וכי סירובכם לא ישמש כראיה נגדכם. על מנת שמצ"ח תוכל לבצע חיפוש במכשיר הטלפון שברשותכם עליה לשכנע את בית המשפט שהדבר נכון וראוי. רק במידה ויתקבל צו שיפוטי יתאפשר לחוקרי מצ"ח לחדור למכשירכם תוך הגבלות שונות שיפורטו בצו.

ההתלבטות האם להסכים לחיפוש בטלפון הסלולרי שלכם או לא, תלויה מאוד בנסיבות האירוע ועשויות להיות לכך השלכות הרת גורל. בכדי לדעת את המהלך הנכון ביותר עבורך כדאי שתיוועץ עם עורך דין צבאי בהקדם האפשרי שיכווין אותך להחלטה שתטיב עמך. הדבר חשוב ובעל חשיבות עצומה שכן, נחקר שמסכים לחיפוש כאמור בידיעה שאין לו דבר להסתיר, עשוי למצוא עצמו מסתבך בפלילים גם אם אין הוא אשם, או להיפך - כאשר הנחקר מסרב עשוי הדבר לחזק ראיות אחרות ולהתפרש על ידי החוקרים כהתנהגות מפלילה. בכדי להגן על זכויותיך טרם החקירה ובמהלכה כדאי שתיעזר בשירותיו של עורך דין צבאי.

זומנת או נלקחת לחקירת מצ"ח?

גם אם אתה חייל בעל ותק והישגים, עליך לדעת שלחקירת מצ"ח חוקים משלה, ששום דבר בשירותך הצבאי או בתכונותיך האישיות לא הכין אותך עבורה. לכן, ברגע שאתה מגלה מזומן לחקירת מצ"ח, או צפוי להיות מזומן לחקירה - התקשר מיד לעו"ד דין צבאי המתמחה בדין הצבאי. עורך דין צבאי ידריך אותך ויגן על זכויותיך לכל אורך החקירה והמעצר, וידאג לכך שהחשדות נגדך יסתיימו ללא כתב אישום, שתשתחרר מהמעצר בהקדם האפשרי, ושתוכל להמשיך בשירותך ובחיך באופן תקין. עבור משפחתו של החייל הנחקר: התקשרו מיד לעורך דין צבאי. גם אם הבן או הבת אומרים שהם "מסתדרים". אין זה נכון. כאמור, אותם דברים

25/01/2020

077-5006206

052-6885006

האם חוקרי מצ"ח מוסמכים לחטט לכם בטלפון הנייד?

שאפשרו לבן המשפחה "להסתדר" בשירות הצבאי, יכולים להפיל אותו דווקא בחקירת מצ"ח. לכן, התקשרו מיד לעורך דין צבאי בכדי שתוכלו לראות את בנכם או בתכם בהקדם האפשרי, כאשר הוא חופשי ונקי מכל אשמה.

נוכח חשיבותה הרבה של החקירה במצ"ח ונוכח ההשלכות מרחיקות הלכת שעשויות להיות לה על המשך ניהול ההליך הפלילי נגדך, חשוב שתיוועץ עם עו"ד צבאי טרם החקירה. דע - כי התייעצות משפטית עוד בטרם הגעתך לחקירת מצ"ח עדיפה על פני יעוץ בדיעבד ותיקון טעויות שנעשו במהלך החקירה. במידה והסתבכת בביצוע מעשה העשוי לגבש נגדך חקירה פלילית במצ"ח באפשרותך ליצור עימנו קשר בכל שעה בטלפון **052-6885006** או באמצעות הטופס המקוון באתר. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.